

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Ishaja vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne politivrate za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Vseslovenska ljudska stranka.

Velik dan je bil 17. oktobra za slovenski narod. Bil je dan zmagovalja, dan združitve, dan sloge. Bojni klici so se zadnja leta neprestano in glasno razlegali po slovenski zemlji. K bojem proti narodnim sovražnikom so se pridružili tudi boji proti socialdemokratski in liberalnim strankam. Vroče bitke so se bile ob različnih volitvah. Pri vseh teh bitkah je zmagovala ena stranka, stranka, ki je imela na svojem praporu napisano delo za Boga, za narodnost in ljudski blagor. In ta stranka, živeča po vseh slovenskih pokrajinah pod različnimi imeni, se je zadnje nedelje, dne 17. oktobra tudi na zunaj po obliki organizirala v eno stranko z enim imenom, ki se glasi: Vseslovenska ljudska stranka.

Vzor vsakega narodno čutečega Slovenca je, da izginejo meje med deželami, v katerih stanujejo Slovenci, in da se ustvari ena upravna celota: Združena Slovenija. Do tega vzora še nismo prišli, ampak en korak bližje. Imamo politično stranko, katera ne pozna več pokrajinskih mej, ki je vsaj v tem oziru slika Združene Slovenije; ta stranka je sedaj Vseslovenska ljudska stranka. Iz njenega tabora se razlega vabeč klic: Bog živi vse Slovence pod streho hiše ene.

Zgodovinski dan je bil dan 17. oktobra. Bela Ljubljana je bila priča tega velepomembnega dneva. Po ljubljanskih ulicah je bilo cel dan, zlasti pa dopoldne, izredno živahno. Izredno veliko je bilo gostov iz Štajerje, Koroškega in Primorja. Navzoči pa so bili tudi zastopniki hrvaškega in češkega naroda. Ustanovitev stranke se je vršila v veliki dvorani hotela Union.

Na odru, ki je bil primerno okrašen in opremljen, so bili zbrani malodane vsi slovenski deželni in državni poslanci, na čelu jim dr. Susteršič in pl. Suklje, nadalje vsi zastopniki slovenskih kranjskih in izvenkranjskih političnih organizacij, g. državni poslanec Vavčar kot zastopnik češke agrarne stranke, Stjepan Radič in njegov brat Ante, Janžabetič in kapl. Skrinjar, zastopniki Hrvaške kmečke stranke. Na galeriji je bilo vse polno dam in drugega občinstva.

Ko se shod prične, je bila dvorana nabita polna, vsi zastopniki S. L. S. iz vseh slovenskih dežel je bilo do 4000 — ogromno število! Pripomniti je

treba, da je bilo med to množico duhovščine tako malo, da se je nek tuji poročevalec silovito čudil, čes, kje so pa tukaj „klerikali“? — Jaz sem mislil, da bodo tu sami duhovniki. Mož se kar ni mogel načuditi, kako resnično sloni in obstoji iz ljudstva naša politična organizacija.

Ko nastopi Dr. Susteršič in hoče otvoriti shod, zagradi po dvorani himna „Lepa naša domovina!“ načelniku S. L. S. napravijo navzoči tako viharno ovacijo, kakor smo jih še malokdaj doživeli. Ko se vzklikanje in ploskanje poleže, začne dr. Susteršič:

Pozdravljam vas vse, ki ste iz vseh krajev prihiteli na današnji zgodovinski dan v belo Ljubljano!

Pozdravljam pred vsem naše obmejne brate, pozdravljam zastopnike slovenskega Štajerje, vas, kojih boje in delo občuduje ves slovenski narod. (Viharne ovacije.)

Pozdravljam zastopnike solnčne Goriške (Burno ploskanje), vas, kojih čelo živi sveži lovor pridobljenih zmag (Živio-klici), vas, ki ste zastavo S. L. S. zasadili ob obali Jadranskega morja. (Živeli!)

Pozdravljam zastopnike Trsta in Istre (Živahno ploskanje — Živio-klici). Malo vas je še danes, a ljudska misel se tudi ob istih mejah, ki ločijo Vas od nas, ne bo ustavila (Klici: Tako je!) Tudi Trst in Istra bosta videla nad seboj zasijati novo zoro in Jadransko morje bo morje našega naroda! (Nepopolno ploskanje.)

S posebno radostjo pa mi je čast pozdraviti naše slovenske goste (Ploskanje, ki se dolgo ne poleže), ki se niso ustrašili dolgega pota, da so prišli počastiti današnji dan. Pozdravljam brate Hrvatce, (Vihar ploskanja — Živio-klici — Živeli Hrvati!), ki so nam najbližji! Prihiteli so med nas člani odbora Hrvaške kmečke stranke, (Burni klici po celi dvorani: Živeli hrvaški kmetje!) na čelu jim naš lični, požrtvovalni Stjepan Radič (Navdušeni vskliki — Živio Radič! — Živela ljudska misel!)

Iz dna srca pa sem hvaležen, da so nas s svojim prihodom počastili bratje Čehi. (Viharno ploskanje). Po sklepu svoje stranke nas je prišel pozdravit član one stranke, ki nam je po svojem ljudskem programu tako sorodna in ki je v najhujših narodnostnih bojih zvesto ob naši strani stala. (Navdušeni vskliki: Živela češka agrarna stranka!) gospod Vavčar kot zastopnik. (Vsi navzoči začno gromovito ploskati poslanca, Živio-klici začirajo po dvorani, dame iz galerije obsipajo poslanca s cvetjem, članica „Ljubljane“ pa

mu izroči prekrasen šopek.) Naš bratski pozdrav velja vsemu njegovemu narodu.

Upali smo, da bomo pozdravili danes v svoji sredi načelnika Poljske Ljudske Stranke, Jana Stapskega, (Gromovito ploskanje), a v zadnjem trenutku je bil zadržan, ko se je že v Ljubljano odpravil. Čisto nenadoma je namreč v zadnjem trenutku postavil deželni nadmaršal gališki na dnevni red včerajšnje seje gališkega deželnega zbora prevažno volilno reformo. Vsled tega Jan Stapski ni mogel zapustiti Lvova, zlasti ker je volilna reforma za ljudstvo, ki ga zastopa on, največjega pomena. Tega pa kot vstet zastopnik svojih volilcev ne more in ne sme. Poslal nam je brzjavni pozdrav, ki je politično velepomemben, ker v njem obeta, da bo stal v državnem zboru tesno ob strani drugih Slovanov.

Bodite mi pa pozdravljeni tudi vsi, ki ste iz Kranjske na ta shod prihiteli. Mi smo se že velikokrat videli. Izvojevali smo že hude boje, ako Bog da, bomo še druge — kakor smo bili dozdaj vajeni zmagati, tako bomo tudi v bodoče!

Te besede sprejmejo navzoči z gromovitim ploskanjem in neprenehujočimi Živio-klici!

V častno predsedstvo se izvolita gg. Vavčar kotlar in Stjepan Radič. Za predsednika dr. Brejco kot predsednik koroških Slovencev, in poslanec Grafenauer, za Štajerco dr. Korošec, za Goričane prof. Berbuč, za Tržačane A. Čok, za Kranjce župan Zuro, za zapisničarja pa dr. Rožič.

Dr. Brejco otvori zborovanje in izjavlja: Danes je zgodovinski dan in velika je čast, ki se mi je izkazala, da sem izvoljen za predsednika temu pomembnemu zborovanju. Ko jo sprejemem, hočem v prvi vrsti naglašati, da ta čast velja najbolj zati-ranemu, a zato od vseh Slovencev tudi najbolj ljubljenu otoku matere Slovenije, našemu avstrijskemu Poznanju, Korotanu. (Viharno ploskanje.)

V znamenju najhujših bojev zboruje danes naš shod. Oholo dvigajo Nemci glave; žalostni so trenutki, ki so se v deželnih zborih takozvanih nemških kronovin pravkar odigravali. Žalostni, pravim, a žalostni najbolj za Nemce same, ker kažejo popolno dekadenco njihove politične morale. (Odobranje.) S kitajskim zidom hočejo Nemci obdati svojo posest, da bi iz te varne postojanke kovali in napravljali nove napade na slovenski živelj. (Tako je!) Na fleh so danes državno-temeljni zakoni (Burno pritrdjevanje) in vlada sama pomaga, da se devajo v grob. (Klici: Sramota!) Začenja se avstrijski hakatizem. Toda trdno

PODLISTEK.

Roka ob križu.

I.

Ob češko-bavarski meji leži sredi gorovja prijazna vasica Zavrh. Le nekaj hiš šteje, zelo snažnih in okusnih, bodisi na zunaj ali znotraj. Gorjanci so krepki in čvrsti ljudje, prijazni in gostoljubni napram vsakemu, ki je do njih prijazen. Posebno veselje imajo do godbe in petja. Ta lastnost je že takorekoč vsakemu prirojena in z ničemer drugim si ne moreš lažje pridobiti naklonjenost prebivalcev, nego z dobrim petjem ali odličnim sviranjem.

V Zavruhu je znal najbolje svirati na klarinet Tone, mlad krojaški mojster. Bil je znan daleč na okrog kot mojster v svoji stroki in tudi kot priznan godec. S svojimi črnimi očmi in moško zasukanimi brčicami ter s svojim klarinetom si je napravil pot do srca marsikatero vaške lepoticke. Kadar je na večer zagodel na klopci pred svojo hišo, takrat so se odprla večidel vsa okna, in vaščani, ki so bili ob tem času večinoma prosti dela, so radi poslušali prijetne melodije.

Posebno rada je pa poslušala, kadar je gođel mladi godec, lepa Katica, temnooka sosedova hčerka. Tomaž, njen oče, je imel hišo in nekaj zemlje, ravno dovolj, da je zraven svoje obrti kot izdelovalec lesenih stvari, lahko mirno živel. Žena mu je opravljala dom, Katica je skrbela za vrt in druge stvari. Zvečer pa se je zbrala vsa družina na klopi pred hišo ter poslušala Tonetovo godbo.

Da sta se oba rada imela, si sicer še nista razkrila z besedami — a razumela sta se. Že od mlado-

sti sta bila vedno skupaj, le cesta je ločila oba doma, tako, da sta lahko preko nje drug drugega dražila in med seboj govorila; bila sta si najboljša prijatelja. A tu se je zgodil dogodek, ki je obema vendar jezik razvezal.

Grajski lovec Frane je prihajal pri svojih potih pogosteje mimo Katičinega okna, kakor je zahteval to njegov opravak. Rad je prisedel zvečer k družini ter se razgovarjal s Katico in njeno materjo o tem in onem. Bil je velik in krepek mož, za loveca kakor našlašč, kazal veliko samozavesti, rad potegnill čez svoje predstojnike ter posebno rad naglašal, da je on prvi, ki bi, mogel dobiti gozdarjevo mesto. S tem je hotel reči, da si potem lahko postavi lasten dom, na kojega popelje izvoljenko svojega srca. Mati se je počutila zelo srečno vsled pozornosti, ki jo je izkazoval bodoči gozdar njeni hčerki, in to tem bolj, ako je prinesel večasi kakega zajca ali kaj drugega v kuhinjo.

A Katica ga ni hotela razumeti, tudi takrat ne, ko ji je z jasnimi besedami razkril svojo ljubezen ter ji obljubil, vzeti jo za ženo, kakor hitro bo to mogoče. Stariši so silili dekleta, da naj sprejme ponudbo, a ono ni hotelo. Mati je tolažila loveca na čas, ko pride kot gozdar po njo, češ, takšne časti gotovo ne bo odbila.

Na vprašanje, ki ga je stavil na samem materi, ako ni mogoče že oddala komu srce, je ta sveda morala odgovoriti, da tega ne ve gotovo, a se boji, da ji ne bi Tone bil zmešal glave.

„Kaj, ta?“ se začudi lovec. „Tak človek!“ „On je naš najboljši krojač daleč naokrog“ odgovori mati „in ne manj slab godec.“

„In lovski tat“, dostavi lovec. Ko ga mati neverjetno pogleda, zafrdi ji še enkrat. Že večkrat se mu je to naznanilo in on sam mu je prišel nekoč na sled.

„Bodi mu Bog milostljiv, če ga dobim v svojem okrožju,“ zakliče ves divji in odide.

Katica je slišala ves pogovor in bridke skrbi so ji polnile mlado srce. Opazila je bila že večkrat, da je Tone včasih dalje izostal, kakor je bilo potrebno, če je nosil zgotovljeno obleko domov. Da bi pa bil Tone, o kojem je vedno mislila, da zna vrteti samo iglo in klarinet, tudi s puško domač, to ji niti na um ni prišlo. O tem se mora prepričati. Težke sanje so jo mučile vsi noči in sklenila je, Toneta naravnost vprašati. S pretvezo, da ji mora nekaj popraviti, poda se prihodnje jutro k njemu. Brez ovinkov hoče takoj svoj namen izpeljati.

„Tone, ali veš, da te imajo na hudi sumnji?“ „Kako to?“ jo vpraša in zarđi.

„Ali se ne čutiš nič krivega?“

„To že,“ prizna Tone, „pa kaj, morem jaz za to. Si pač ne upam povedat“, in ti pa tako veš.“

„Nič ne vem,“ odgovori dekle, „včeraj sem komaj izvedela in nisem celo noč zatislila oči vsled skrbi.“

„Kaj je treba tukaj skrbeti,“ vpraša Tone; mar misliš, da bi ne bil že zdavnaj odprl ust in ti vse razkril, ako bi bil čas za to. Ampak dokler ni lišica prosta dolgov, ne dobim dovoljenja in zaradi mene, veš Katica, te nočem spraviti ljudem med zobe. Imam te preveč rad, nego bi ti najmanj skrbi naredil.

Deklica je zarudela do las. Pođa mu roko ter reče odkritosrečno:

„Tone, zaradi tega tudi nisem prišla semkaj, ampak gre se...“

„Že vem, da bi ti popravil fisto reč, ampak če ti je prav, kramljava rajši o najini ljubezni, nego o delu.“

je upati, da se Slovani tega ubranijo. Naš današnji šoh se vrši v letu, ko se praznuje petstoletnica slavne bitke pri Grunewaldu (Navdušeno ploskanje), v kateri je slavni poljski kralj Jagello (Živio-klici) uničil nemški viteški red, tega skrunivca svetega Križa! (Viharno odobravanje.) Upajmo in pričakujmo, da leto doživi tudi v Avstriji nemška oholost svoj novi, nekrvavi, a nič manj občutni Grunewald! (Tako je.) Dvigamo zastavo zednjene Slovenije, (Burna navdušenost), prapor Vseslovenske Ljudske Stranke, te edine prave nositeljice ideje Slovenstva (Nepopisno navdušenje)! In da je ta dan kakor malokateri pomemben, to dokazujejo zastopniki bratskega češkega in hrvaškega naroda (Vihar ploskanja), ki dajejo našemu zborovanju danes svoj pečat.

Ko nato stopa h govorniškemu odru državni poslanec Kotlar, zagrmí dvorana navdušenih vzklikov, z galerije se vsipajo na zastopnika čeških kmetov cvetlice in zbor zapoje himno: „Kje dom si moj?“, ki jo zborovalci stoje vsi pojo za pevec na galeriji.

Poslanec Kotlar govori v gladki in lepi slovenščini, kar izzove novo neponehajoče ploskanje.

Pozdravlja slovenski narod kot najzvestejšega zaveznika češkega naroda in povdarja, da ima naš narod na jugu izvrševati isto nalogo, ki jo ima češki na severu. Izvršila pa bosta ta dva naroda svoje naloge, če bosta ostala vedno tesno združena.

Član hrvaškega dež. zbora Stjepan Radič govori kot zastopnik hrvaške kmečke stranke. V velezanimem izvajanju kaže na dvojno neogibno potrebno podlago vsakega pravega ljudskega gibanja, na krščanstvo in pravo demokracijo. Po tej poti je hodila politika poslancev slovenske ljudske stranke, v tej smeri se je vršila organizacija in so se že dosegli veliki uspehi, katerih še pri Hrvatih ni. Vsi ste pred nami, mi pa za vami, toda vedno z vami.

Poslanec Grafenauer izjavlja, da prihaja iz dežele nemških faraonov, in opisuje položaj slovenskega naroda v tej deželi. Velika zaslomba bo odslej za nas Vseslovenska ljudska stranka.

Poslanec Berbuč pozdravlja današnji dan v imenu zmagoslavne S. L. S. na Goriškem in izjavlja njen pristop k Vseslovenski ljudski stranki.

Ko je poslanec Demšar v imenu kranjskega kmečkega ljudstva pozdravil ustanovitev Vseslovenske stranke, izpregovori v imenu Stajercev poslanec dr. Korošec.

Dr. Korošec izvaja: Stajerci so se od Kranjcev marsikaj naučili ter so v marsičem bili njihovi učenci. Naučili so se pred vsem jasnosti v ciljih in odločnosti v nastopu. Bili smo na vaši strani, ko smo se švabam borili za zmago, tem bolj bomo od tedaj, ko smo si zmago priborili. Bili smo vselej zavezniki vaših poslancev in to tudi ostanemo. Združeni v bojih za blagor našega naroda upamo, da bomo tudi združeni v zmagah.

Nato utemeljuje dr. Krek predlog, naj se ustanovi Vseslovenska ljudska stranka.

„Očitajo se nam je večkrat od različnih naših modrijanov, vsegavednih prijateljev in iznajdljivih pesnikov, da smo Slovenci ljudje-Črtomiri, da smo vpočudljeni po junaku „Krstu“, ki je v odločilnem trenutku, mesto da bi udaril, odnehal.“

Za en del so imeli prav ti leposlovcí. Črtomir, ki je zbežal, ko je bil pravi čas, da se postavi, je bil dozdaj res naša predpoda in veljala je pesnikova beseda: Ne združenja, ločitve zdaj so časi.

Prijatelji moji — danes je dan, ko lahko ta rek obrnemo in rečemo:

Ločitve ne, združitve zdaj so časi!“

Ni moč le približno popisati, kako so te besede zborovalce užgale! Zdelo se je, da so vsa usta povzela to geslo, ploskanje, vzkliki, radost!

„Kdo ti pa pravi, da te imam jaz rada?“ ga vpraša dekle na pol resno, na pol porédno.

„Kaj, to je tako gotovo, kakor dvakrat dve je štiri; sploh ne more biti drugače.“

„In ti me nisi ne vprašal.“

„To itak vem.“

„Tako? Če bi pa grajskemu lovcu rekla „ja“ in mu ...“

„Pred tem nimam strahu!“

„Pa moraš imeti, ne zaradi mene, ampak zaradi samega sebe. Tone, ali je mogoče, da si ti lovski tat? Ti, ki sem te imela za najprijadnejšega človeka na zemlji?“

„No ja, ako že veš — včasí me pač spelja v gozd, enkrat bi se vendar tudi rad počutil moža, ne samo krojača v sobi,“ odgovori Tone in pripoveduje ji, da mu je to že v krvi, da sta bila oče in ded lovski tata že iz navade, od njih ima puško in zaradi tega nima težke vesti.

„Če požrejo grajščakoví srnjaki in srnje moje zelje, mi pač nič ni, če postreljam grajščakovo divjajino.“

Katica pa ga izkuša podučiti, da to ni prav, in da ga ne bo imela več rada, ako ne odneha od nepostavnega početja.

„Torej me imaš le rada, saj praviš sama,“ nasmeji se Tone.

„No seveda, za življenje,“ odgovori Katica.

Nato ji pa mora obljubiti, da opusti nevarno podjetje, kar tudi stori; le danes hoče iti še zadnjič v gozd po svojo puško, ki jo ima tamkaj skrito, da jo prinese domov.

Krek nadaljuje:

„Nečemo biti Črtomirova četa, nečemo biti vojniki, ki grede vsaksebi, ampak mi hočemo še v daljnjo boje in zmage. (Tako je!) In to je prvi razlog, da smatram, da je prišel čas, da se politična vsi združimo.“

Naša zastava je zmagavajena. „Bili so časi, ko so se tu v Ljubljani tudi zbirale številne kmečke čete. Prišli so Korošci, Stajerci in Primorci pod poveljstvom plemičev in grofov. Pa so udarili vsi skupaj na Turka ter ga porazili. Toda danes — po tolikih sto letih — vidimo zopet zbrane kmečke čete, Kranjce, Stajerce, Korošce, Goričane, a ne vidim plemenitih banerjev, ne vidim grofov, ki bi jih vodili. Vidim pa na čelu tem praporom sinove, ki so se rodili v kmečkih hišah — burno ploskanje prekine govornika — može, prave vojvode svojega ljudstva! (Živio-klici.)

In takrat so dejali: Ali zmagamo ali pademo. Danes pa so te čete izurjene in banderiji, ki jih danes dvigajo Kranjci, Stajerci, Primorci in Korošci, — te zastave so že nad mnogimi poraženimi trumami vibrale! (Viharno ploskanje.)

Porazili smo mnogoter voj. Kajti, gorje tistim, ki so snovali stranke samo s papirjem, ki so izvajali organizacije v časnikarskih člankih, ki so jih lepili skupaj s frazami in jih ustvarjali s tjavendan vrženimi publicami (Burni klici: Res je!) — povsod in vselej so propadli in bodo!

In ker so se naše čete že vsaka v bojih izkazale in pokazale, da kaj znajo, ker ima za seboj vsaka veliko zmagoslavnih dni — je to drugi razlog, da ustanovimo vsesplošno slovensko politično organizacijo.

Slovenska zemlja ima še veliko grobov za naše sovražnike! Pa tudi zavoljo nasprotnikov stranko ustanovljamo. Tisti, ki danes z nami iščejo boja, ti veliko tvegajo in tvegajo to na svojo odgovornost. (Živašni klici: Tako je! Res!) Mi nikomur boja ne napovedujemo (Burno pritrjevanje) in ga ne iščemo. Ali če kdo misli, da nam mora nasproti iti, temu bodi današnji dan glasna opomin k pameti in delu (Vihar odobravanja), ker ta četa se danes ne uda nikomur pod božjim solncem!“

Ob teh besedah zagrmí po dvorani iz tisočih grl: Nikomur! Nikomur!

Govornik konča:

„In to je tretji razlog, da stopi v življenje Vseslovenska ljudska stranka. In ob tem trenutku kličem našim nasprotnikom:

V naši zemlji, na naših tleh je še vedno prostora dovolj za grobove za naše sovražnike!“

Te besede zbudijo pravi vihar. Kakor sveta pri-sega, kakor slovesna obljuba in kakor opomin, ki ga piše na steno silna roka ljudstva, ki stro vse, kar se ustavlja pravični stvari, zveni ta klic, in zborovalci ga pretvorijo v gromovito ploskanje govorniku.

Predsednik dr. Brejce da predlog, naj se ustanovi Vseslovenska ljudska stranka, na glasovanje. Tisoč in tisoč rok se je vzdignilo za ta predlog, in ko je potem dr. Brejce rekel: „Izjavljam, da je Vseslovenska ljudska stranka ustanovljena“, ni odobravanje hotel prenehati. Nato se je izrekla zaupnica državnim poslanecem ter se s trikratnimi Živio-klici na cesarja zaključilo to velepomembno zborovanje.

Vseslovenska ljudska stranka, cilj želja vseh pravih rodoljubov že od nekdaj, je torej ustanovljena. Vodi stranko centralno vodstvo in izvršilni odbor. V centralnem vodstvu so vsi krščansko-narodni državni in deželni poslanci v vseh slovenskih deželah, predsedniki deželnih političnih organizacij in še povrh po 5 zastopnikov, ki jih pošlje vsaka deželna politična organizacija. V izvršilnem odboru ima Kranjska 5 zastopnikov, Stajerska 4, Goriška 3, Koroška 2, Trst z Istro 1.

„Pusti puško zunaj“, prosi dekle, „kaj je na njej. Ravno danes naletiš lahko na Franca, in ta ti ni naklonjen.“

Tone jo pomiri, češ, da ve za pota, za koja niti grajski lovec ne zna, in danes je tem boljše, ker mora jutri na Brdu pri neki gostiji igrati in ga zato nocoj povede pot skozi gozd. Obenem napravi lahki majhen ovinek, gre po puško in jo skrije na parobku.

Deklici bi bilo seveda ljubše, če bi bil puško popolnoma pustil.

Dogovorila sta se, da pride prihodnje dni Tone y svate, in polna srečnih čustev sta se ločila.

V teku popoldneva je zapustil Tone s klarinetom pod pazduho hišo. Še enkrat pozdravi deklico pri nasprotnem oknu, ki je od zdaj naprej sme imenovati srojo. Katica je gledala za njim z nemirnim srcem in bilo ji je, kot bi se temen oblak vlegel na mlado srečo.

II.

Tone je med tem krepko korakal proti Brdu. Komaj je došel v gozd, skrije klarinet pod sukno, zapusti pot in mahne povprek v gozd. Končno se ustavi, odstrani mah in zemljo, pod kojo je bila skrita puška in jo potegne na dan. S pomilovalnim nasmehom je pozdravil svojo staro znanko.

„Danes si torej doslužila, draga“, govori ji polagoma. „Katica hoče tako in volje ji moran izpolniti. Od sedaj naprej boš samo še ob praznikih pokala.“

Previdno vzame rog s smodnikom in krogliami, bila je namreč še na kresilni kamen, ter se obrne, da bi jo na pripravnem mestu skril.

Za Stajersko so v centralnem vodstvu poleg vseh državnih in deželnih poslancev Kmečke zveze še tudi Rajh-Ljutomer, Brenčič-Ptuj, Rotovnik-Slovenji graec, Zupar-Trbovlje, dr. Hohnjec-Maribor. V izvršilnem odboru pa so naslednji zastopniki Stajerske: Roškar, dr. Benkovič, dr. Korošec, dr. Hohnjec.

Izvršilni odbor se je tako konstituiral: predsednik dr. Susteršič, 1. podpredsednik dr. Brejce, 2. podpredsednik dr. Gregorčič.

Mislimo, da prav tolmačimo stališče Stajerske Slovenske kmečke zveze, ako povemo: Slovenska kmečka zveza ostane, kakoršna je bila, a se smatra za del Vseslovenske ljudske stranke.

Živela Vseslovenska ljudska stranka!

Deželni zbor.

V petkovi seji je utemeljeval dr. Benkovič svoj predlog za železnico Rečica na Paki — Gornji grad. Govornik je posebno poudarjal, da v celem gornjegrajskem sodnem okraju ni nobene železnice. Predlog se je izročil železniškemu odseku.

Seveda je po stari navadi pricapljal za dr. Benkovičem dr. Kukovec s svojima predlogoma o železnici Rečica na Paki — Gornji grad in Polzela — Motnik. Glede prve železnice je predlagal dr. Kukovec, naj dežela prispeva k zgradbi 1.000.000 kron v obliki temeljnih akcij. V drugem predlogu pa zahteva, naj vlada postavno zagotovi to železnico in naj jo prične takoj zidati. K besedi se je oglasil dr. Benkovič in opozarjal, da Kukovec zadnji predlog nima pravega smisla, kajti njegova zahteva, naj vlada skrbi, da se železnica Polzela — Motnik postavno osigura in prične takoj z zidanjem, je že s tem izpolnjena, da je vlada vzela to progo v zadnji predlog o lokalnih železnicah, katero bo dežela zopet predložila; vrhutega opozarja, da bi se morali vsi poslanci v smislu zahtev gomilskega shoda potegovati za celo progo Polzela — Kamnik. Glede železnice Rečica na Paki — Gornji grad je pa dr. Benkovič opozarjal na to, da železnica ne bo finančno zasigurana, četudi dežela prispeva 1.000.000 kron v obliki temeljnih akcij, ker interesantje ne zmorejo ostalega, več milijonov znašajočega kapitala; zato on (dr. Benkovič) predlaga, da država sama zida železnico.

Poročilo deželnega odbora, da se spremeni deželna meščanska šola v Celju v javno deško meščansko šolo, se je izročilo odseku.

Pri občinskih zadevah je poslanec dr. Benkovič poročal o zahtevah občin Globoko, Sopot in Virštanj za pobiranje 158%, 165%, oziroma 154% doklade od državnih davkov, izvzemši osebni dohodinski davek. Vsa poročila so se sprejela.

Ko je čital poslanec Wastian svojo interpelacijo zaradi mariborskega učiteljskega, v kateri se nahajajo razna natoleevanja, je nastalo med slovenskimi poslanci veliko ogorčenje. Klicali so Wastianu: To je denunciacija! Denunciant! To je slovenski zavod! Ogorčenje je doseglo vrhunec, ko je glavar v drugi interpelaciji čital besedo „windisch-national.“ Naši poslanci so odločno protestirali proti temu izrazu, nakar je deželni glavar pripomnil, da on dosejaj označbo „windisch“ ni smatral za žalitev. Slovenci so klicali: Mi se ne pustimo žaliti na tak način! Nastal je velik nemir. Glavar je neprestano zvonil, a burni prizori niso prenehali. Ko se je končno zbornica pomirila, je dal glavar na glasovanje, da se seja prekine do štirih, kar je tudi obveljalo.

Pri tej priliki moramo pripomniti, da zastopnika Narodne stranke dr. Kukovec pri teh burnih prizorih med Slovenci in Nemci ni bilo v zbornici, kakor sploh vedno izgine, kadar se vname v zbornici kak narodnostni prepir.

Skoraj je došel na parobek gozda, ko zagleda tri srne, ki so prihajale počasnih korakov čez travo. Komaj jih zapazi, že je imel puško v roki in tudi že nabit. Šele zdaj, ko natrosi smodnik pod kresilni kamen, mu pride Katica in njene besede zopet na misel. A strast je bila močnejša, nego ves razum. Med neprestanim bojem s samim seboj sledi trojici domajhne vede. Okoli nje je bilo več velikih, z mahom poraščenih skal, med koje se skrije, ker vedel je, da pohajajo navadno tukaj mimo. Tiho je slonel s puško ob licu. Zdaj sliši korake, od kraja misli, da prihajajo ljudje, — pazno prisluškuje — a zaman; nikdo se ne prikaže. Kmalu se pomiri. Med tem se prikažejo srne ob vodi. Krepkeje oklenejo prsti puško — pok, srna se zvrne. Kratek vzklík veselja se zglesi iz strelčevih ustnic. Že je hotel pohiteti k plenu, ko počí drugi strel; prestrašen obstane — nafo kratek jeh, par vzdihov in zopet vse tiho. Za oddaljeno skalo se mu je zazdelo, kakor bi čepela skrita človeška postava.

Tone je stal kakor pribit. Ni vedel, kaj početi. Po vzdihovanju je bil nedvomno smrtni boj ustreljenega človeka. Grozni mir, ki ga je obdajal, mu je vzbuja strah. Počasi, z izstreljeno puško v roki, se splazi do kraja, od koder je slišal vzdihovanje in groza — pred seboj zapazi ustreljenega gozdarja. Ves bled se nagne čez krvavečega in se prepriča, da je popolnoma mrtev.

Kakor blisk mu pride na misel, če ga dobijo tukaj med temi okoliščinami, ga gotovo primejo kot morilec. Srno pusti ležati in odhiti v smeri, odkoder je prišel. Boječe se je izogibal vsake poti ter došel

V popoldanski seji je v debati radi cefine na žito in trgovinskih pogodb izjavil dr. Jankovič v imenu slovenskih tovarišev, da upoštevamo žalostni položaj delavcev, kakor ga je poslanec Jodlbauer slikal, a kot zastopniki kmečkega stanu moramo v prvi vrsti se ozirati na žalostni položaj kmečkega stanu, kajti ne more oporekati dejstva, da se kmetije vedno bolj zadolžujejo, istina je tudi, da žalostne gospodarske razmere vedno večje število kmečkih rodbin silijo, da merajo zapustiti svojo rodno grudo in svoj dom, in konečno je istina, da kmet ne upliva na ceno pridelkov. Vsi ti vzroki nas silijo, da glasujemo jednoglasno za agrarne predloge gospoda Wagnerja.

Pri Eisenmajerjevem predlogu za ustanovitev strokovne šole v Radgoni, v kateri naj bi se naobraževali opekarji, cementni izdelovalci, je govoril poslanec dr. Verstovšek in zahteval tudi slovenski učni jezik; po njegovem mnenju je šola velike važnosti za celi južni del države, zlasti za malo obrtništvo v slovenskih trgih in mestih. Bolj primeren se mu zdi za tako šolo celjski okraj. Poslanec dr. Verstovšek stavi dva spreminjalna predloga v tem smislu: nemška večina neče nikdar slišati o slovenskem delu dežele in je, kakor po navadi, odklonila predloge.

V tej seji sprejel se je tudi še zakon o načelnih določbah za javni vodovod v trški občini Ljubno.

Poslanec dr. Verstovšek je stavil predlog, da deželni zbor pozivlja vlado, da osnuje v Velenju strokovno šolo za lesno in stavbinsko obrt s slovenskim učnim jezikom.

Končno je cesarski namestnik še odgovarjal na razne interpelacije, nakar je deželni glavar ob 10. uri zvečer naznanil, da je deželni zbor odgoden.

Politični ogled.

— **Državni zbor** se je v sredo dne 20. t. m. zopet otvoril. Slovenski poslanci so našli isto jim sovražno ministerstvo pred seboj, kakor so se zapustili pri zadnji zaključitvi državne zbornice. Edino v tem je razloček, da ima to ministerstvo sedaj še več grehov proti Slovanom na svoji vesti kakor jih je imelo ob zaključitvi. V Avstriji so minoli časi, v kojih so nam vladali samo Nemci. Sedaj je prišel čas, ko bodo tudi drugi narodi odločevali o usodi Avstrije. Nemci še delajo sicer nekoliko težav, toda te težave se morajo premagati. In temu velja ravno boj naših poslancev na Dunaju.

— **Demonstracije na Dunaju.** Povodom bližnje otvoritve parlamenta je napravila socialna demokracija v ljudski dvorani na magistratu shod. Iz vseh dunajskih okrajev so korakali tja socialni demokratje. Cenijo, da je bilo vseh udeležencev okolu 60.000. Istočasno je okolu 10.000 nemških nacionalcev napravilo demonstracijski bumel od Schottenthora do Goethejevega spomenika. Nemški nacionalci so pred parlamentom peli „Die Wacht am Rhein“ in Bismarcklied. Ko sta se sprevoda srečala, so se udeležniki psovali in vibteli palice. Ob 12. uri je nastal mir. Na tisoče katoličanov pa je popoldne spremljalo prenos Hofbauerjevih relikvij v cerkev sv. Štefana.

— **Kranjski deželni zbor.** Zasedanje kranjskega deželnega zbora je bilo v soboto zaključeno. Slovenski liberalni poslanci so pred zaključkom seje zapustili deželno dvorano.

— **Ožja volitev na Krasu,** ki se je vršila v nedeljo, dne 17. t. m., med kandidatoma S. L. S. dr. Stepančičem in Zlobcem, je imela sledeči izid: Dr. Stepančič je dobil 424 glasov, Zlobec pa 263. Izvoljen je torej Stepančič. S. L. S. ima sedaj devet izvoljenih poslancev.

— **Špansko.** Položaj na Španskem je zelo resen. Na eni strani raste revolucijsko gibanje v državi, na drugi

skoraj zopet na parobek, ko sliši, da ga nekdo kliče. Prestrašen se ozre in zapazi smolarja Andreja pod bližnjim drevosom, da ga kliče.

„Kaj so za teboj, da tako hitiš?“ ga vpraša, polagoma bliže prihajajoč.

„To ravno ne“, odgovori Tone, nevoljen, da bo moral iti v družbi takega človeka, ki je bil na slabem glasu daleč na okoli.

„Si srnjakom zagodel?“ vpraša ta s hudomušnim nasmehom. „Ni nobeden plesal? Slišal sem dvakrat zaporedoma počiti.“

„To nisem bil jaz,“ odgovori France. „Gotovo so lovci na poti, zato pa jo raje popiham. — Lahko noč!“

„Čakaj, grem s teboj“, se ponudi Andrej vsiljivo. „Vreča je polna, dovolj sem nastrgal, da si bom lahko ves teden močil grlo.“

„Nimam časa se muditi, moram na Brdo“, reče goodec in odhiti.

Ne da bi se ozrl, izgine med grmovjem; ko je dovolj oddaljen, skrije šele puško, ker drugače bi si jo gotovo Andrej prisvojil.

Smolar pa se je čutil razžaljenega, ker mladi mož ni maral za njegovo družbo. Rad bi si bil s pogovorom z mladim, veselim gođcem skrajšal dolgo pot.

„Glej ga no, ta se sramuje s smolarjem iti domov; seveda on je že divji lovec, a jaz samo smolar. No, prepovedano je oboje enako. Čakaj, nate se bom spomnil, kadar srečam gozdarja. No, hočem mu povedati, da se France ne razume samo na iglo in klarnet, ampak še tudi na druge reči.“

(Malje prihodnjak)

strani se množe težave v Afriki in zahtevajo vedno večjih denarnih žrtev, ki jih Španija ne bo mogla dolgo nositi. In uspehov v Afriki ni skoro nobenih. Tako je Špansko razburkano znotraj in nesrečno v svoji neprimišljeni marioški vojni. Med tem ko v Maroku pokajo puške Mavrov in uničujejo špansko vojsko, eksplodirajo v Madridu in v Barceloni bombe in uničujejo vse, kar je blizu vladajočim krogom španskim.

— **Grška.** Iz Aten javljajo: Grška vojska je sklenila, da spodi s prestola kralja Jurija in odvzame pravico do krone tudi njegovim naslednikom. Za novega grškega kralja bo izvoljen princ Abranski ali pa kakšen nemški princ.

Malja politična naznanila.

Dne 14. oktobra: V Barceloni na Španskem je bil večeraj ustreljen znani voditelj „Svobodne misli“, Ferrer. Dokazalo se mu je, da je vodil tolpe, ki so cel teden ondi pobijale, porušile skoro vse cerkve, zažgale samostane in onečaščevale mrliče. Ferrer se je zagovarjal s tem, da je ves čas delal za „svobodo, omiko in napredek“. — Ogrski državni zbor bo najbrž razpuščen. Govori se, da bo poverjeno grofu Andrassyju, da izvede nove volitve. — Velike turške vojaške vaje se bodo pričele konec oktobra na bolgarski meji, kar naj bi bila baje demonstracija proti Bolgariji. — Cesar je večeraj sprejel v posebni avdienci japonsko vojaško odposlanstvo, ki je došlo na Dunaj, da proučava vojno organizacijo avstro-ogrške armade.

Dne 15. oktobra: Ogrska kriza se baje reši na ta način, da postane ministrski predsednik grof Ivan Zichy, notranje ministristvo pa prevzame član Košutove stranke. — V Barceloni na Španskem so izbruhili težki nemiri. En del mesta je v ogoju. — V Bruslju je bil pretekli ponedeljek otvorjen mednarodni mirovni kongres.

Dne 16. oktobra: Cesar bo baje sprejel prihodnji teden v avdienci bivšega ogrskega ministrskega predsednika grofa Khuen Hedervaryja. — Poroča se, da so grški kraljevi principi prosili, da se jih odpusti iz armade kot častnike. — Gornje avstrijski in gališki deželni zbor sta se danes odgodila.

Dne 17. oktobra: V Barceloni na španskem se je večeraj v neki kasarni razpočila bomba. Več vojakov je bilo ranjenih. — Ruski car se bo sestal z italijansko kraljevo dvojico v soboto 23. t. m. blizu Turina. — Srbski zunanji minister Milovanović je bil večeraj na Dunaju pri trgovinskem ministru dr. Weiskirchnerju, s katerim je imel daljši pogovor v trgovinskih zadevah.

Dne 18. oktobra: Na Dunaju se je vršil danes ministrski svet, ki so se ga udeležili vsi ministri. — Solno-graški deželni zbor se je danes odgodil. — Večeraj zvečer so napadli Mavri Špance pri Nadorju, a so jih leti zapodili v beg. Mavri imajo veliko število mrtvecev in ranjencev.

Dne 19. oktobra: Španski ministrski predsednik bo podal v najkrajšem času ostavko. — Nižjeavstrijski deželni zbor se je danes odgodil. — Rumunska in bolgarska vlada sta se baje zedinili, da zvežeta svoje železniško omrežje z donavskim mostom.

Razne novice.

* **Iz pošte.** Za poštno oficijantino v Trbovljah I je imenovana Marija Knez, za poštno oficijantino v Slov. Bistrici Ema Perške.

Iz središnješolske službe. Dosedanji suplent na mariborski gimnaziji gospod Andrej Pribil pride kot tak na prvo državno gimnazijo v Ljubljano.

Telefon. Interurbano telefonsko zvezo Maribor-Celje-Rogačec-Slatina je poštna in državna uprava dovolila. V Rogatecu in Konjicah se napravijo javne govorilnice.

Narodno-obrambna enketa se je vršila v Ljubljani v soboto popoldne in nedeljo predpoldne. Razprava je bila temeljita in živahna, in so bile zastopane vse slovenske pokrajine. Da se naše obrambno delo postavi na trden temelj ter se vsestransko organizira, se je sklenilo ustanoviti posebno obrambno društvo.

* **V kranjskem deželnem zboru** vkljub liberalni obstrukciji delo poslancev Slovenske ljudske stranke vrlo napreduje. V ponedeljek dne 11. t. m. je bil sprejet lovski zakon, ki je za kmeta jako ugoden. Sprejet je bil v isti seji, ki je trajala do pol 2. ure zjutraj, nepretrgoma 17 in pol ure, tudi novi poslovnik in cela vrsta drugih za kmeta važnih predlogov. Sprejem teh predlogov so skušali liberalci zavleči, a vstrajnost poslancev S. L. S. je to preprečila.

Na ustanovni shod Vseslovenske ljudske stranke je došlo 70 brzojavnih pozdravov. Vodja Poljske Ljudske Stranke Jan Stapinski je poslal sledeči brzojav:

Poslanec dr. Šusteršič!

Lvov, dne 16. oktobra 1909.

Odločilno vprašanje naše deželne volilne reforme je danes na dnevnem redu deželnega zbora. Vsak izmed nas je moral na krov! Moja osebna navzočnost pri Vašem narodnem prazniku je zato popolnoma nemogoča. Pozdravljam Vas tem potom kar najprisrčnejše in Vam iskreno čestitam na uspehih, ki ste jih že dosegli, in na novih. Zaupam v popolno zmago naše skupne stvari, ker živim v popolnem prepričanju, da po stoletnih dolgih in trudapolnih bojih stoji Vam ob strani srce in mišljenje celega poljskega naroda. Zagotavljam Vas najsvetejše, da Poljska Ljudska Stranka ne odneha preje, dokler ne bo ves parlamentarni poljski klub opustil sedanje trenutno oportuniteto, in da bo tudi v politiki udeleževal vsa svoja notranja čustva, da si pribore vse dežele popolno avtonomijo v blagor vseh narodov! Živela S. L. S. in

in njen splošno priznani in požrtvovalni voditelj dr. Šusteršič.

Jan Stapinski.

Goriški nadškof Frančišek Sedej je brzojavil: Pozdravljam in blagoslovim osnivačce Vseslovenske Ljudske Stranke na katoliški podlagi. Živela katoliška zedinjena Slovenija! — Tudi sarajevski nadškof Stadler in škof Šarič sta pozdravila shod. Predsednik izvršilnega odbora moravske katoliške stranke dr. Hruban je poslal ta-le brzojavni pozdrav:

Katoliško-narodni klub pozdravlja Vseslovensko Ljudsko Stranko kot novo sobojevnico za krščanska in ljudska načela in prava in lepšo bodočnost avstrijskih slovenskih narodov. Živeli in Bog blagoslovi!

* **Ustanovnega shoda Vseslovenske ljudske stranke** so se udeležili sledeči stajerski poslanci: dr. Korošec, dr. Benkovič, Pišek, dr. Vrstovšek, Vrečko, Novak.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je vsled večje dela v tiskarni in ker je izvršila vse knjigovodsko delo v lastni, povečani in z novimi stroji opremljeni knjigovoznici, malo pozneje kakor lansko leto dogotovila letošnji književni dar za svoje člane. Vendar bodo društveniki prejeli knjige tako zgodaj, kakor je bilo v navadi prejšnja leta. Ko jih bota zima in dolgi večer zbirala na klopi ob topli peči in ob čedni mizi v kotu sobe, bodo že lahko črpali zdravo hrano za glavo in srce iz novih knjig, ki jim je bodo prinesle letos za stari dve kroni precej več kakor druga leta. Razpošiljanje knjig se prične prihodnji teden; najprej jih prejmo najoddaljenejši člani — v Ameriki, Afriki in Aziji — za njimi najbližji — Koruščci — potem pa: 1. člani v raznih krajih zunaj slovenske zemlje; 2. poreška, krška in senjska škofija; dalmatinske in bosenske škofije; dja-kovska, zagrebska in ogrska škofije; sekovska in videmska; 3. ljubljanska, 4. goriška, 5. tržaško-kopraska, 6. lavantinska škofija. Celovski in vsi udje, ki prejemo knjige naravnost v tiskarni, naj pridejo čim preje ponje, da nam ne bodo delale predolgo napotja v itak tesnih naših prostorih. Vse književne pošiljave spremlja naša iskrena želja: Daj jim Bog obilo svojega blagoslova!

Knjige Družbe sv. Mohorja je naše uredništvo večeraj prejelo in sicer sledeče: 1. Marija v zarji slavje. 2. Sveta maša. Molitvenik. 3. Podobe iz misijonskih dežel. I. zvezek. 4. Pisana mati. Povest. 5. Navzgor—navzdol. Povest. 6. Slovenske večernice. 63. zvezek. 7. Koledar za leto 1910.

Protiv draginji. Pri ministrskem posvetovanju o draginji so posebno razpravljali o sledečih točkah: 1. Znižanje colnine na žito, ker je pa odvisno od Ogrske, ki bo gotovo proti temu. 2. Za meso in pečivo se določi najvišja tarifa. 3. Za znižanje cen sočivju in mleku naj bi skrbele združne organizacije; velike važnosti bi bilo tudi, da bi se dosegel neposreden promet med izdelovalcem in vživateljem. 4. Znižanje železniških tarif bi tudi pripomoglo, da odneha sedanja neznosna draginja.

Prošnja. Po toči zelo hudo prizadet naš dopisnik v ormoškem okraju prosi zase in svoje otroke ponošene zimske obleke. Dobrotniki naj jo blagovolijo poslati uredništvu našega lista, ki jo bode dočelniku oddalo.

* **Obvestilo.** Vojna uprava kapi po trgovskem običaju za Maribor 5900 q pšenice in 5120 rž. Tozaderna ponudbena obravnava se vrši dne 27. oktobra 1909. pri c. in kr. intendanci 3. voja v Gradcu. Kolekovane ponudbe morajo biti najkasneje do 9. ure popoldne na svojem mestu. Pogoji se lahko zvejo tudi pri vojaškem oskrbovalnem skladišču v Mariboru.

Trgovska in obrtna zbornica, na Dunaju je začela večeraj razpravljati o vladni predlogi glede socialnega zavarovanja. Zbornica bo pojasnila svoje stališče napram tem predlogom, po katerih se ima do sedanje letno zavarovanje 99 milijonov kron zvišati na letnih 175 milijonov. Razpravljalo se bo tudi o spremembi zakona glede osebnih davkov.

* **„Estarić“** na Dunaju. Zrakoplovec Rennerji iz Gradca so se v soboto dvignili s svojim zrakoplovom ob navzočnosti cesarja in neštivilne množice. Ta polet je jako dobro vspel. Pri drugem poletu v nedeljo so pa imeli smolo. Zrakoplov je namreč trčil s prednjo polovico ob zrakoplovno uto. Starejši izmed bratov, Renner Aleksander, je padel iz čolnčka na zemljo, a se k sreči ni znatno poškodoval. Ker se je nekoliko pokvaril tudi motor, je veter zgrabil zrakoplov in ga podil v smeri proti severozapadu preko stolpa Štefanove cerkve. Ves ta dogodek je opazovala množica več nego 50.000 ljudi. Oba na tleh se nahajajoča Renner oče in sin sta se vsedla v avtomobil ter jela dirati za zrakoplovom, ki se je v Strebersdorfu brez vsake ne-reče spustil na tla. Rennerji so se vrnili v avtomobilom na Dunaj, kjer so jim prejeli navdušene ovacije.

Liberalci o ljudstvu. Slovenski liberalci poznajo kmečki in delavski stan le takrat, kadar ga rabijo. Rabijo ga pa v prvi vrsti ob času raznih volitev. Tistikrat so liberalci z našimi kmeti in delavci na vse prijazni, obetajo jim zlate gradove in nebesa že na zemlji, ako volijo liberalne kandidate. Hlinijo se tudi, da so dobri kristjani in da jim ljudstvo raje veruje, si obesijo okoli vratu celo rožni venec. Ko so pa volitve končane, tedaj je pa tudi z vso liberalno prijaznostjo in naklonjenostjo napram ljudstvu proč. Kmet postane zopet zarobljen in neumen, kakor je bil pred volitvami. Nesramni so liberalci celo tako, da javno v časopisih imenujejo slovensko ljudstvo ne u m n o („Slovenski Narod“ z dne 13. t. m.). Se grše pa piše „Soča“, glasilo goriških liberalcev o priliki padca liberalnega poslan-